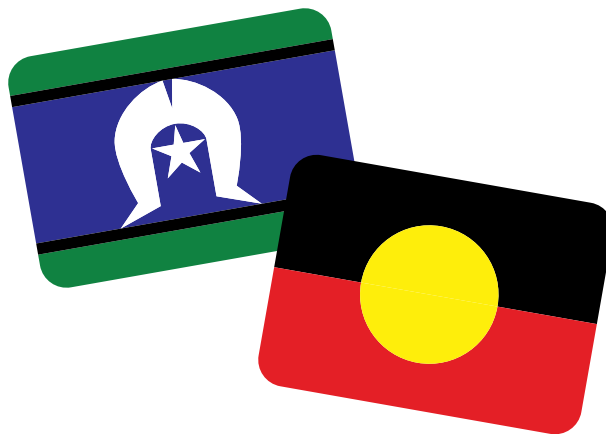

**"Divê dengê her kesî bê
bihîstin, ne giring e ji
kîjan nîjad, çand, û olî be...
çî dibe bila bibe."**

Tecrubeyên ciwanên ji
piştxanên penaber û
koçberan li NSW

Kurmanji | Kurmancî

Em xwediyên resen yên welat li seranserî Australya qebûl dikin û pêwendiya wan ya berdewam bi ax, av û çandan re nas dikin. Em hurmetên xwe ji mezinên wan yên berê û îro re ditewînin. Herweha em dixwazin qebûl bikin ku rola girîng ya mirov û kultura Aborjînal û yên Torres Strait di nav civaka NSW de heye.

Her wiha em ciwanên ku beşdarî pêşvebirina vê raporê bûne ji bo parvekirina tecrubeyên xwe qebûl dikin. ACYP spasîyên xwe pêşkêşî wan ciwanan dike.

Heger ku tu an jî kesekî ku tu nas dikî piştgiriye divê, hêvî her tim heye û her tim alîkarî heye. Ji bo piştgiriye, telîfonî xeta alîkariyê Lifeline bikin li ser 13 11 14 (di her demê de, 24/7) an jî serdana lifeline.org.au bikin û Alîkariya Zarokan (Kids Helpline) li ser 1800 55 1800 (di her demê de, 24/7).

Plana stratejîk ya NSW bo Zarok û Ciwanên NSW 2022-2024 (Plana Stratejîk) şeş sozên ji bo zarok û ciwanan re destnîşan dike ku li ser bingeha wan tiştên ku zarok û xort ji ACYP re li ser çend salan ji şewiran re gotine. Plana Stratejîk ya xwedî şeş qadên bingehîn ên lihevhatinê ye, ACYP her sal di plana sê salan de bal li ser du ji van pêwirwan kiriye. Di sala 2024 de du peywirên ku bal li ser danibûn ev bûn:

Hez kirin, girêdan û ewlehî di nav xwe de di hewîne ku piştrastkirina hemî zarok û ciwan:

- xwe di ewlehiyê de hîs bikin, hez bikin û bîn xwedî kirin;
- bikaribin bi kesên din re hevaltîyê girê bidin û ava bikin;
- hîs bikin ku ew girêdayî civateke berfireh in, sosyal an jî çandî; û
- ji îhmal, destdirêjî û şidetê dûr in.

Hêviya pêşerojê ew in teqezkirina ku hemû zarok û ciwan:

- fêrbûn û berjewendiyên xwe bi pêşbixin bi rêya perwerde, û jêhatîbûnê ku piştgiya wan dike pêş bikevin û wan ji bo pêşeroja wan amade bikin; û
- serbixwe bin, bi civakê re mijûl bibe û tevî hêza kar bibin.

Li gorî serjimartina sala 2021, 29.3 % yê gelê giştî ya NSW li derveyî welêt ji dayik bûne.¹ NSW mezintirîn devera bicihbûnê ye li Australya û beşeke girîng ya vê demografiyê zarok û gencên penaber û penaberan di nav xwe de di hewîne. Tenê di sala 2023 de zêdetirî 50 hezar zarok û ciwanên ji 0 -24 salî li NSW bi cih bûn.² Zarok û ciwan hema nivê vîzeyên mirovahî û jêhatî û sêyem vîzeyê malbatî hesab kirin.³

Li seranserê şewr û dengdana berfireh ya ACYP li van pênc salên dawî, zarok û ciwanên penaber an koçber her dem wek komek tên nas kirin ku zehmetiyan derbas dikin ji bo xweş bijîn li NSW. Li seranserê şewirmendiyê, ACYP bihîstiyê ku ciwanên penaber û koçber dikarin zehmetiyan bikşînin dema ku îngilîzî fêr dibin, bawerî bi hunerên xwe yê ziman bistînin û di derdoreke nû de bigerin. Ev rastî gelek caran karibûna wan ya xwegihandina çavkanî û alîkariyê kêmtir dike û ku bikaribin hewcedarî û fikarên xwe bînin ziman asteng bike ji bilî ku herwiha di civaka xwe de bîn bihistin. Her wiha bandorên girîng li ser rêwîtiya wan a çareseriyê dike û dikare bibe sedema tecrîda civakî û qutbûna ji civakê. Di şewrên bi zarok û ciwanên ji piştixanên penaber û koçberan re, ku plana Stratejîk agahdar kirine, ev serpêhatî hatin diyar kirin. Lêkolîna Plana Stratejîk a ACYP di sala 2024 de diyar dike ku ciwanên ji piştixanên penaber û koçberan, dibe ku di kar de xwe ne ewle hîs bikin û asta rêzgirtina ku ewli zanîngeh/ TAFE an zankoyê hîs dikin, xwarina parêzeke hevseng û tendurist û xwe gihandina cilan gerek bi awayekî belengaz e.⁴

¹ Pisporekî Serjimarê. (2024). *New South Wales: Cihê jidayikbûnê*.

² DAÎREYA KOÇBERIYÊ (2023). *Raportên Daneyan yê Nishtecêbûnê Salnameya 2023 ji aliyê Bernameya Koçkirinê*.

³ Ibid.

⁴ ACYP (2024). *Lêkolîna Plana Stratejîk*, di navbera 16 - 30 Tebaxê 2024 de.

Bi awayekî berfirehtir, ciwanên ku di vê dengdanê de ji aliyê çandî û zimanî ve cihêreng pêşniyaz dikin, di dema qedandina pirsnameyê de dibe bêtir xwe bêbext his dikin.⁵ Di sala 2023 de çar sedemên pêşîn ên ciwanên ku rastî zordariyê hatine û di derbarê wan de zordestî hatine kirin.

Ku tecrubeyên wan û pêzanînên wan ên di bareya egerê alîkarîya wan de di maweya geşta wan a li hevtêgihîna wan de baştir fam bikin, ACYP di sala 2024 de biryar da ku bi zarok û ciwanên penaber an jî koçber re şewirmendiyên armanckirî pêk bîne. Li gorî van şewiran li ser guhdarîkirina zarok û ciwanên penaber û penaberan li ser mijarên wan dişewirin:

Heskirina aîdbûnê
û civatîbûnê

Nasname û çand

hêviyên pêşerojê di aliyê
perwerde û
daxwazên kar

Ji bo armanca vî karî, tîma ACYP bi sê koman re şewirî kir û xwest van pênas bike:

Penaber	Kesekî ku ji ber şer, şidet, pevçûn an jî rîska bi neheqî û zîlmetî li wan bê kirin an jî ji ber nasnameya wan, çî bawer dike an jî ji ku hatiye neçar maye welatê xwe bihêle. Penaber gelek caran li dora derketinê ne xwedî biryar in û ew ê gelek caran venegerin welatê xwe.
Koçber	Koçbere ew kes e ku ji welatê xwe yê zayînê dûr dikeve û ber bi welatekî din ve diçe. Dibe ku vê yekê ji bo kar, xwendin an jî malbatê hilbijêrin an jî ji ber ku welatê wan ê zayînê ne ewle ye.
Nifşa duyemîn a koçberan	Zarok an jî ciwanê koçberekî weke li jorê hatiye pênasê kirin.

Di raporê de çîrok, zehmetî, balkêşî û hêviyên van ciwanan tên nîşandan.

5 34% ciwanên ku lêkolîna demografîk temam kirine ji Iraqê ne.

ACYP bi kê re axivî

ACYP bi 276 ciwanên penaber û koçber yê 12-24 salî re di nava 21 komên nîqaşê de (Focus group) li 8 dibistan û şeş xizmetan şêwirmendî kir.

Ji 229 ciwanên ku lêkolîna demografîk qedandin, 129 jin, 99 mêr, 1 jê jî wek trans, ne-binary an jî yê din tên naskirin.

129 jin

99 mêr

1 trans, ne-binary an din

Li van cihan şêwirmendiyên rû bi rû pêk hatin:

Deverên herêmî yê NSW

Armidale, Wagga Wagga, Albury, Goulburn, Cooma û Wollongong

Sydneya Mezin

Fairfield, Holroyd, Guildford, Lakemba, Blacktown û Beverly Hills

Ji 29 welatan...

Afganîstan, Ermenîstan, Australya, Bangladeş, Komara Afrîka, Çîn, Komara Kongo ya Demokratîk, Îngilîstan, Fîjî, Hîndîstan, Endonîsiya, Îran, Iraq, Urdun, Malezya, Nepal, Nûzîlanda, Nîjerya, Pakistan, Fîlîpîn, Qatar, Samoa, Sîngapûr, Srî Lanka, Sûriye, Tanzanya, Tayland, Tîrkiye, Vîetnam.⁶

Axaftin

27

zimanan

⁶ Pênc ciwanan xwe wekî Filistinî dan nasîn.

Di plansazî û cîbicîkirina van şêwiran de ji bilî amadekirina vê raporê, ACYP hewl da ku bi ajansên hevkar ên hikûmeta NSW, saziyên perwerdehiyê û peywirdarên xizmetên peywendîdar re bişêwirin da ku dîtinan parve bikin û di pêşxistina pêşniyaran de hevkarîyê bikin.

Eşkere ye ku ji bo piştgirîdayîna ciwanên ji cihên penaber û koçber ên li hemû corên civakê, xwedîbiryariyeke mezin e. Gelek siyaseta, bername û xizmetguzarî ji bo piştgirîya vê komê hene, lê belê beşdarbûna wan ya watedar di çêkirin, pêşxistin û nirxandina van siyasetan de dikare xurttir bibe û ji bo pêşvebirina vî karê baş û dabînkirina ciwanan û kesên ku piştgirîya wan dikin bi piştgirîyên berdest dizanin û çawa xwe gihandina wan dikare were kirin.

Ev pêşniyar, hin rahînanên baş ên li NSW di çarçoveya tiştên ku ciwanan xwestine û ji bo temamkirina vê xebatê û berdêldana çî dikarin bîrê kirin, radixe ber çavan.

Pêşniyar

Berpirsiyarî

1. Hikûmet û xizmetên NSW ku piştgirîya zarok û ciwanên penaber û koçberan dikin, belgeyeka ragihandinê ya sade û gihiştbar pêşbixin û <u>malpera hukumeta NSW</u> nûbikin xizmet û zaniyariyên heyî yê berdest nîşan bidin ku piştgirîya van zarok û ciwanan dikin. Divê ev agahî bi zimanên bîrdakirin û bi rêya dibistan û xizmetguzariyan werin belavkirin. Divê di nav de ev hebin lê ne tenê bi agahîyên derbarê: • Rêyên perwerdehiyê yê ji bo wan hene li gor temenê wan û vîzeyê wan. Divê vebijêrkên nerm hebin ji bo hînbûna îngilîzî, temamkirina HSC, xwegihandina perwerdeya pîşeyî, xwendina bilind û alternatîfên wê; û • Heqgirtina vîzeyê, mafên kar, gihiştina lîstikê zarokan (childcare) û perwerdehiyê, dersên îngilîzî û lîstikê bîjîşkî.	Pirçandîya NSW (MNSW), Daîreya Xizmetên Mîşterîyan a NSW (DCS), Beşa Perwerdeyê ya NSW (DoE), Komeleya Dibistanên Serbixwe yê NSW (AISSW), Dibistanên Katolîk NSW (CSNSW), pêşkêşvanên xizmetên pirçandî.
---	--

2. Bernameyên diravkirî li seranserê hukûmet û civakan, divê pêwîstiyên taybet ên civakên pirçandî di çarçoveya formên serlêdanê û pêdawîstiyên di nav de li ber çavan re derbas bike: • Derfetên piştgiyî madî didin kesên ku ne girêdayî neji bo peydekerê xizmeteka taybet, ji bo gihîştin û beşdarbûnê: – Hindekarî, perwerde û karrê; û – Çalakî (spor, hunerên afirîner, kamp, hindekarî hwd). • Di pêvajoya serlêdanê de ji bo rêberiya ciwanan desteka ji bo vegeerê.	NSW Departmana Civakan û Edaletê (DCJ), NSW (MNSW), Wezareta Karên Hundir a Australyayê (DHA) û pêşkêşvanên xizmetan.
3. Divê hikûmeta NSW pêşî li veberhênanên mezintir di hikûmeta NSW de bistîne ku armanca wan alîkarîya civakên pirçandî ye. Wek mînak, ev tê de heye, lê ne bi sînor e: • Bernameya Têkeliya Civaka Pirçandî ya Polîsê NSW; û • bernameyên piştgiyî penaberan li dibistanên seretayî û lîse.	Hikûmeta NSW ku di nav de Beşa Perwerde ya NSW (NSW DoE), Polîsê NSW, NSW a Pirçandî (MNSW) û Departmana Civakan û Edaletê ya NSW (DCJ) jî hene.
4. Dengên zarok û ciwanên penaber û koçber di pêvajoyên biryardayînê de bi cih bikin: • Di encûmenên perwerde, encûmenên herêmî û şewirmendiya hikûmetê de bi awayekî çalak di meclîsên temsîla xwendekaran de ji vê koortê nûner bîn wezîfedarkirin • Di pêşvebirina stratejî, siyaset û planên ku ji bo piştgirîyan an jî bandora wan hatine sêwirandin de, lêgerîna li têketin, fikir û pêşniyarên wan. Wek nimûne, Dij-Nîjadperestî an jî Stratejiyên Dij-Cudakariyê, Planên Pirçandî, Planên Hevgirtî yê Civakê, Stratejiyên Ciwanan.	Beşa Premier, NSW a Pirçandî (MNSW), Beşa Perwerdehiyê ya NSW (NSW DoE), Komeleya Dibistanên Serbixwe yê NSW (AISSW), Dibistanên Katolîk NSW (CSNSW), Konseyên Herêmî.

Tiştên ku ciwanan gotin wê bibin alîkar

Li seranserê şêwirmendiyê ACYP, tecrubeyên hevpar ên ciwanan û fikr û çareseriyên ku ji bo piştgirîyê pêşkêş kirine, destnîşan kir:

Aîdbûn, girêdan û yekgirtina civakê ye

Hêviya pêşerojê

Ev di rûpelên jêr de di tabloyê de hatine rêzkerin, li kêleka hin çavkanî, bername û polîtîkayên heyî yên ku bi zarok û ciwanan re têkildar in, dê ji wan re bibin alîkar.

Ev tablo li wê derê nîşan dide ku li hemû beşên civakê piştgiriya ciwanên ji paşeroja penaber û koçberan dike. Lê belê bi sohbetên bi ciwanan re eşkere bû ku ji bo pêşvebirina vî karê baş û misogerkirina ciwanan û yên destekê didin wan, dikarin çî peyda bibin û çawa xwe bigihînin piştevanîyê.

Mînakên ku hatine dayîn, di dema şêwirmendiyê de ji aliyê ciwanan bi xwe ve hatine pêşniyar kirin, an jî ji aliyê saziyên hevpar ên hikûmeta NSW, saziyên perwerdeyê û pêşkêşvanên xizmetê ACYP ve di pêşvebirina pêşniyaran de şêwirmendiya wan hatiye kirin. Ev agahî nûjen e hetanî di vê demê de Kanûna 2024 ye û ne lîsteyeke berfireh e. Armanc ew e ku çavkanî, bername û siyasetên ku zarok û ciwanan ji paşxaneyê penaber û koçber destek dîkin, pêş bixin û parve bikin.

ACYP teşwîq dike ku ajansên hevkarên hukumeta NSW, encûmenên herêmî, saziyên perwerdehiyê, xizmetkarên têkildar û civaka NSW ya berfireh:

Van tecrube û ramanan li ber çavan bigirin.

Li ku derê dibe bila bibe, fîrsetan ji bo çalakîyê destnîşan bikin.

Bi hevkarîya zarok û ciwanên ji paşeroja penaber û koçberan pêk bînin.

Aîdbûn, girêdan û hevgirêdanên civakê

Ciwanan çi xwestin	Destek û mînakên bername û nêzîkatiyên heyî
Ciwanan perwerde û hişmendiya navbera çandî weke stratejiyeke ji bo çareserkirina nîjadperestî, cihêkarî û dervehiştina li komun, dibistan û cihên kar pêşniyar kirin.	Ev pêşniyaz, bi xebatên heyî yên MNSW re li hev dike: • Bernameya COMPACT; û • Nefretê ji nîqaşê derbixin. Çalakiya Stratejiya Çareseriyê ya NSW: 4.41 Hêzdarkirina ciwan û hevkarên civakê li cî û warên niştecihbûnê li dijî hêzên dabeşker bi yekrêzî rawestî wek şampiyon ji bo ahengiya civakê bi rêya Bernama NSW COMPACT ya Pirçandî û Derxistina Nefretê ji înnîyatîfa Nîqaşê (MNSW). Jimareyek li hukûmeta NSW plan û stratîjiyên pir-kultûrî pêşketin bi Beşa Perwerde, TAFE, Beşa Xizmetên Mîşterîyan a NSW, NSW a Pirçandî û Encûmenên Herêmî.

Dozên Lêkolînê

Hemû yek in di bin Rojê de ji bo hemû civakê li herêma Coffs Harbourê ji bo nijadperestiyê derman e. Ji hêla ciwanan ve tê ajotin, ji bo tevlêbûn, aîdbûn, girêdan, perwerdehî û hêzdariyê bi pêş bixe hunerê bi kar tîne.

Kampanî ji aliyê STARTTS ve hat birêvebirin û xizmetên civakî yên Sky Blue, Coffs Harbour û Encûmena Aborjînen Herêmî ya Navçeyê, Serokê Space Coffs Harbour û Coffs Harbour City Council destek kirin. Alîkariya diravî ji aliyê hikûmeta NSW ve bi rêya NSW a pirçandî hatiye dayîn.

Ji bo nîjatperestî û tawanê, zêdekirina hişmendiya çandî ya polîsan û xurtkirina baweriya civakê, bi taybetî ji li qadên niştecihbûnê yên bilind, desteka polîsan a baştir.

Di bernameya Têkiliya Civaka Pirçandî de karmendên sîvil di asta herêmî de kar dikin da ku bi civakan û polîsan re bixebitin da ku girêdan an jî pêwendî û têkiliya di navbera polîs û civakên cuda yên çandî û zimanî de werin hêskirin.

Berpîrsê Pêwendîya Civaka Pirçandî (MCLO) niha li van deveran e: Eastern Beaches, St. George, Sydney City, Blacktown, Kuring-Gai, Mt Druitt, Nepean, North Shore, Parramatta, Ryde, Auburn, Bankstown, Burwood, Campbelltown, Campsie, Cumberland, Fairfield, Liverpool, Coffs Harbour, Clarence, Newcastle û Wollongong.

MCLO li cihên bicihbûnê yên Armidale, Wagga Wagga û Alburyyê bi awayekî mayînde cih nagirin.

Ciwanan behsa cudakariya li ser cudahiyê bi xwe dîkin an jî di pêvajoyên kar û cihên kar de li dijî kesên penaber û cihên koçberan ferq dîkin.

Antî-Discrimination NSW dikarin ji bo ciwan/civakê atolye û rûniştinên agahdarkirinê bimeşînin.

Agahiyên bi 29 zimanên cuda yên li vir, vîdeoyên bi Erebi, çînî yên hêsankirî, Çînî ya kevin, Vietnamî, Korî û Kerin.

[Belgeyên agahiyê bi inglîzî](#)

[Vîdeoyên bi inglîzî](#)

[Çavkaniyên hêsan bixwînin](#)

[Rêzgirtina alîkariya qanûnî ya NSW li ser kar](#) Xizmeta Qanûnî:

- Ew xizmetên qanûnî yên holîstîk û trawma-agahdar didin mirovên ku li kargehê rastî destdirêjî û /an jî cihêkariya zayendî hatine - tevî lêgerên kar; û
- Ciwan û mirovên ji aliyê çandî û zimanî ve cihêrengyek ji komên pêşîn ên wan e ku xwegihîjtina şîretên hiqûqî yên zêde/berdewam.

Bexş

Ciwanan çî xwestin

Ciwanan diyar kirin ku ew dixwazin li hemû qadên meclîsên herêmî yên lêçûna wan kêma e yan jî belaş e, hîn bêhtir cih û çalakiyên dostên ciwanan bîn lidarxistin.

Ciwanan diyar kirin ku ew dixwazin di nava civakên herêmî de ji bo çandên cuda û betlaneya çandî hê zêdetir çalakî bîn lidarxistin.

Destek û mînakên bername û nêzîkatiyên heyî

Ev lîste ne berfireh e, lê belê dîmenên bernameyên bexiş yên heyî peyda dike:

1. [Bernameya Derfetên Ciwanan](#)

Alîkariya diravî, ji bo projeyên nû yên ku dihêle ciwan kesên ji 12 salî heta 24 salî, di civakên xwe de pêşengtî û beşdariyê bikin. Rêxistinên civakî yên ne ji bo qezencê û Meclîsên herêmî yên li NSW ji bo dayîna projeyeke derfetên ciwanan serlêdana dayîna di navbera 10,000 heta 50,000 hezar dolarî de dîkin.

Dibe ku projeyên Derfetên Ciwanan hewl bidin ku yek an jî zêdetir ji van mijaran çareser bikin:

- tevlibûn û beşdarbûna civakê;
- rizgarbûna ji COVID-19;
- nasname û girêdana çandî;
- ewlehîya li ser internêta û hişmendî;
- tundûtûjiya malbatî û malbatî;
- têkiliyên tendurist;
- perwedehiya diravî (budçekirin, kirê, telîfon, peyman, ceza);
- tendirûstî û başbûn;
- bêmali û xanî; û
- bobelatên sirûştî (amadekarî, berxwedan û başbûn).

2. [Bexşên Pirçandiya NSW](#)

3. [Klûba bexşan Beşa 3 Alikariya diravî](#)

4. [Hevkarîya Civatê Avakirne Hevkariyan](#)

5. [Xizmetgûzariya NSW civînin ji agahiyên li ser bexşên Hikûmeta NSW digire](#), di nav de yên ji bo 'ciwanan' hene

6. [Bexşên Hefteya Ciwanan](#)

Ciwanan çi xwestin	Destek û mînakên bername û nêzîkatiyên heyî
Ciwanan hîs kir ku dibistan dikarin zêdetir bikin da ku têgihîştina mamoste û xwendekaran li ser norm û bendewariyên çandî yê ku ji adet û hêviyên li Australya cuda ne zêde bikin, da ku xem li ser wan nebe ku her tim reftarên xwe biguherînin. Dibistan divê perwerdehiya çandî, hişmendî û pîrozbahîyê pêk bînin û beşeke berdewam ya jîngeha dibistanê ji pîrozbahîyên hefteya Ahengîyê wêdetir bikin. Wek mînak: naskirin û pîrozkirina rojên cuda yê çandî wek beşeke normal a salnameya dibistanê, dersên xwarinên çandî, xwarina kantînê ya cor bi cor.	STARTTS STARTTS bi hevkarîya bi dibistanan re li seranserê dixebite NSW ji bo başkirina tendirûstiya sosyal û hestiyarî ya xwendekarên bi tecrubeya penaberan. STARTTS <u>Bernameya Têkiliya Dibistanê</u> bi perwerdekarên li seranserê dibistanên giştî, taybet û katolîk ên NSW re dixebite da ku kapasîteya dibistanan di xebatên xwe de bi xwendekarên xwedî tecrubeyên penaberan re zêde bikin. Bername bi hevkarîya Beşa Perwerdeyê ya NSW, Perwerdeya Katolîk û Komeleya Dibistanên Serbixwe NSW re dixebite. Bernameya Têkiliyên Dibistanê jî wiha pêşkêş dike: • Hevkarîya navbeynkariyê bi serokên dibistanan û torên kolektîf re ji bo çareserkirina hewcedariyên xwendekarên penaber li cihên cografîk ên cuda li seranserê NSW; û • Ji bo dibistanên li seranserê NSW xizmeteke şewirmendiyê ya pisporan. Yekîneya Perwerdeya Pirçandî ya DoE Ji bo dibistan û mamosteyan agahî, çavkanî piştgirî û perwerdeyê pêşkêş dike. • Rûpeleke wan a <u>agahdariyê heye</u> ku agahî û çavkaniyan dide mamoste, dê û bav û ciwanên ji paşxaneya penaberan. • Modulên fêrbûn û <u>perwerdehiyê yê perwerdehiyê yê profesyonel ji bo piştgirîya</u> mamosteyan guncaw in: – Ji alîyê çandî ve hînkirin û fêrbûn (xwegihandin); – Di nav civakên cuda yê çandî û zimanî de (di her dewrê de du caran rû bi rû hat radestkirin); – Hînkirina xwendekaran ji paşxaneya penaberan; – S.T.A.R.S. li Dibistanan; û – Dersên Îhtîmalê: bi xwendekarên jipaşînên penaberan re di dersên fêrbûna profesyonel (xwegihandin) de dixebitin.

Siyaset û Stratejîyên DOE

- Stratejiya Dijî Nîjatperestiyê
- Plana Pirçandiyê
- DoE, vê siyaseta li dora piştgirîdayîna xwendekaran da ku ola xwe li dibistanê bixebitîne.

Di dibistanan de karmendên piştevanîyê

Karmendên Tevgera Dijî Nîjatperestiyê (ARCO) - Li her dibistanê herî kêr xebatkarek heye ku bi rêveberên dibistanê re hevkarîyê bike û ji bo sivikkirina nîjatperestiyê stratejiyan agahdar bike. Di vê rolê de qeyda her bûyerekê diparêzin û perwerdeyê didin mamoste û xwendekaran.

Karmendên Perwerdeya Penaberan berpirsin ji piştevanî kirin û rahênana mamosteyan li ser çawanîya piştgirîya guncaw bo xwendekarên ji paşxana penaberan.

Bernameyên veguhastin û piştevanîyê

Bernameya Bixêrhatinê ya DoE ya ji bo xwendekarên ku nû hatine.

Dibistanên IEC xwedî karmendekî veguhestinê ye ku ji veguhestina xwendekarê IEC-ê ber bi dibistana sereke ve berpirsyar e (wek mînak, IEC Sydney dide xwendekarên xwe yên IEC hefteyek ji bo tecrubekirina dibistana sereke.)

Komeleya Dibistanên Serbixwe yên NSW (AINSW)

AINSW niha li dibistanên serbixwe projeya Kohesiona Civakê ji bo lîder, perwerdekar û xwendekaran pêk tîne.

Nêzîkbûna Civatê: Pêşvebirina nêzîkatîyên tev-dibistanê yên aîdî, resîle û rêzgirtinê di nav xwe de gelek çavkanî, amûr, modulên hînbûna pişeyî û di bernameyên piştgiriya dibistanê de ji bo xurtkirina têgihiştina navbera çandî, tevlibûn û aîdî hemû xwendekaran û bersivdayîna agahiyên şaş, radîkalbûn, nîjadperestî û zordestiyê.

Dibistanên Katolîk

Dibistanên Katolîk ên li seranserê NSW ji bo xwendekarên ji paşxaneya penaberan bernameyên piştgiriya yê cuda pêşkêş dikin.

Wek mînak, Dibistanên Katolîk ên Sydney xwedî Bernameyeke Penaberî û Civakê ye ku xwedî cîhekî taybet e ji bo pêşkêşkirina piştgiriya malbatên penaber ên ku nû hatine dibistanên Katolîk ên Sydney. Di bernameyê de ev in:

- Ji bo xwendekarên penaber fêrbûna alîkarî û atolyeyên afirîner;
- Bernameyên dê û bavan; û
- Perwerdeya dê û bavan û perwerdehiya zêde bi hevkarîya TAFENSW.

Vebijêrkên nermtir ji bo temamkirina HSC ji bo ciwanên ku bi kêma inglîzî hatine Australya yê an jî perwerde asteng kirine.

Dozên Lêkolînê

Bankstown Senior College, ji bo xwendekarên serdema piştî mecbûrî, hatina nû, penaber, xwendekarên ji nû ve ketinê û yên ku zehmetî dîtin e ku bi perwerdeyê kevnepî re mijûl bibin, perwerdeya navîn dide.

Ciwan gelek caran xwe bi biryarên karîyera xwe ve sînodar hîs dikirin ku xwe dispêre zanîna dê û bavê xwe û nêrînên xwe yên derbarê pîşeyên rêzdar, bi nîrx, bi hawî baş hatine dayîn. Agahiyên zêdetir ji bo ciwanan û dê û bavên wan (bi ziman) ji bo baştir famkirina rêyên karîyera cuda û zêdekirina vebijarkên ji bo ciwanan.

Bêtir fîrsetan ji bo bîdestxistina tecrûbe û zanîna kar li deverên cuda, da ku ji bo zêdekirina behre û tecrûbeyên xwe ji bo karkirina dirav û alîkariya hîlbijartina kîjan pîşeyê dixwazin bişopînin.

Amadebûna kar, bername, atolye, çavkaniyên ku ji bo pêdiviyên bêhempa û tecrûbeyên ciwanên ji paşeroja penaber û koçberan hatine çêkirin.

Hikûmeta Commonwealth: Bernameyên fînanskîrî

- [Pêşkêşkerên Desteka Veguhestinê ya Angajmana Çareseriyê \(SETS\)](#)
- [Peydekerên Piştgiyîya Derbasbûnê ya Ciwanan](#)

Kar/derfetên heyî yên MNSW

MNSW piştgiyîya Community Hubs Australia dike ji bo birêvebirina cihên civatê bername li NSW – destpêşxerîya dibistanên serekî ku armanca wê piştgiyîkirina kes û malbatên cihereng e (di nav de hinek ji paşxaneya penaberan û penaberan jî hene), bi taybetî jinên xwedî zarokên pêşdibistanê, ku bi hev re û bi civaka berfirehtir re têkildar bin. Di nav çalakîyên hatine pêşkêşkirin de xizmetên referansê, dersên zimanê inglîzî, atolyeyên pîşeyî û 'amadebûna kar' û çalakîyên tevlêbûna civakê hene.

Bernameyên din ên bi alîkariya diravî ya Hikûmeta NSW

- [TAFE NSW Şewirmendiyê û Xizmeta Pêşxistina Kariyerê](#)
- [Kariyerên NSW](#)
- [Hevkariyên Perwerdeya Pîşesaziya Herêmî \(RIEP\)](#)

Hin dibistan jî şevên agahdariya karîyeran hêsan dikin ku kesên ji paşxane û pîşeyên cihêreng vexwendine da ku werin û di derbarê rêwîtiya xwe, perwerdehî û kar de agahyan bi xwendekar û dêûbavan re parve bikin.

Yekîneya Perwerdeya Pirçandî ya DoE

Yekîneya Perwerdeya Pirçandî ya DoE, ji bo mamosteyên der barê rêyên terîfî yên xwendekarên penaber de agahî û şewirmendiyê dide.

- [Rêyên xwendina bilind](#)

Her wesa jimareka bursên terîfî hene jibo xwendevanên penaxwaz an penaxwazan. Ev agahî bi salane di hê nûvejenkirin û di rûpela [terîfê de di hê bikarînan](#).

- [Bursên ji bo xwedina bilind 2024-2025](#)

Bêtir bernameyên piştevaniyê û kargehên jêhatîbûnê ji bo ciwanan dema ku ew gihîştin e ku ji bo pêvajoya hukûmetê, xizmetguzarî, qaîde, qaîdeyên cuda, bikaranîna veguhastinê, rezervasyona randevûyên bijîşkan, kartên pirtûkxaneyê hwd.

MNSW, alîkariya diravî ji bo bernameya girêdanê ya ciwanan (Youth Linker) dabîn dike, ku ji aliyê Servîsa NSW ve hatiye teslîmkirin. ACYP, ji bo dikare ciwanan ber bi vê xizmetê ve bibe bişîne ji bo hînbûna li ser [xizmetên hikûmetê](#).

Pêşniyaza xizmetên oryantasyonê, di radestkirina peydekerên Hikûmeta Commonwealthê ya bi fînanse ya [Bernameya Niştecihbûna Mirovahîyê](#) (HSP) de ye.

Heger ji bo HSP guncaw be, ACYP dikare ciwanan li gorî cihê wan ê li NSW, bi SSI an jî Xaça Sor a Australyayê ve rêve bibe.

Ciwanan behsa tirs, nediyarî û xemgîniya li dora mafên niştecihbûn û vîzeyê, sponsoriyê û bandora daxistinên vîzeyê li ser xwe û malbata xwe kirin. Wan gelek caran agahîyan nîşan da ku zelalî kêmtir e an jî bi zimanê îngilîzî û dostane ya ciwanan nayê ragihandin.

[Navenda Şîret û Mafên Koçberan](#) çend pêzanînên giştî li ser yasaya koçberiyê li Australya pêşkêş dike. Ev ne taybetên ciwanan in lê derbarê cureyên vîzeyên cuda da agahîyên hêsantir didin. Di nava vê de [belgenameyek li ser vîzeyê Penaberî û Însanî ya Deryavî](#) cih digire.

Encûmena [Penaberî Australya](#) (Refugee Council of Australia) [zaniyarî û agahiyan](#) bo penaberan li ser hatine Australya, vîza û jîyana li Australya dide.

Ev agahî ne bi taybetî ji bo ciwanan ne, lê dibe ku ji bo ciwanan û kesên piştgiriya wan dikin alîkar be:

- [Ez serlêdanê dikim ku bibim penaber li Australya](#); û
- [Vîzeyê min a bridging heye](#).

Office of the Advocate for
Children and Young People

acyp.

Ofîsa Parêzvanê Zarok
Û Ciwanan

Raport:

*Serpêhatiyên ciwanên penaber
û paşxaneyê koçberan*

Dîrok:

Cotmeha 2023

Bi me re têkeve têkiliyê

Locked Bag 5000 Parramatta NSW 2124

ABN: 36 433 875 185

Telîfon: (02) 9248 0970

Îmêl: acyp@acyp.nsw.gov.au

Malper: acyp.nsw.gov.au